

Commissie Sociale Zaken en
Werkgelegenheid van de Tweede Kamer der
Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA 's-Gravenhage

's-Gravenhage, 22 maart 2019
NvH/corsp/019

Betreft: Algemeen Overleg Arbeidsongeschiktheid 27 maart 2019

Geachte dames en heren,

Voor het Algemeen Overleg Arbeidsongeschiktheid op 27 maart 2019 vraagt de Vakcentrale voor Professionals (VCP) aandacht voor het voorkomen van arbeidsongeschiktheid en de positie van zieke werknemers, gedurende de uitkering en na herstel, op de arbeidsmarkt.

De VCP is blij dat de bezuinigingen op zieke werknemers van tafel zijn

De VCP is blij dat met het kabinet overeen is gekomen dat de pijnlijke WIA-bezuinigingen uit het regeerakkoord zijn geschrapt. De bezuinigingen zouden tot gevolg hebben dat er strengere keuringseisen zouden gelden voor nieuwe arbeidsongeschikte werknemers, met als resultaat geen of een lagere arbeidsongeschiktheidsuitkering. Het gaat om vier maatregelen waarop het kabinet is teruggekomen: de inkomenseis voor de groep 80 - 99% arbeidsongeschiktheid, het aanscherpen van het Schattingsbesluit waardoor de mate van arbeidsongeschiktheid door het selecteren van één functie zou worden bepaald, het afschaffen van de loonsanctie voor werkgevers die eigenrisicodragers zijn voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering en het verkorten van de WGA-risicoperiode voor werkgevers van 10 naar 5 jaar waardoor de re-integratieprikkels van de werkgever zouden afnemen.

Daarnaast is de VCP samen met de andere sociale partners en het ministerie van SZW in gesprek over het huidige stelsel. Volgens de VCP zijn er verbeteringen mogelijk, zoals een realistischere keuring zodat mensen in de praktijk ook echt in aanmerking komen waarvoor ze geschikt worden geacht. Andere onderwerpen die aan bod komen zijn de dienstverlening aan mensen die minder dan 35% arbeidsongeschikt zijn verklaard en het arbeidsongeschiktheids criterium.

Voorkom arbeidsongeschiktheid door de werkdruk te verlagen

De VCP wijst al jaren op de risico's van stress en een hoge werkdruk en pleit al jaren om maatregelen te nemen die de werkdruk van werknemers verlichten. Een hoge werkdruk en werkstress heeft burn-out klachten tot gevolg, beroepsziekte nummer één.

Uit onderzoek van het UWV¹ blijkt dat met name in bepaalde sectoren de WIA-instroom is toegenomen, namelijk onderwijs, gezondheid, overheid en financieel & diensten. Het is bekend dat in deze sectoren vaker mensen ziek worden vanwege stress en hoge werkdruk. Volgens het UWV kan een verband hiertussen op basis van de cijfers die zij hebben nu niet worden getrokken. Een verband

¹ Stijging WIA-instroom, Waardoor steeg de WIA-instroom van zieke werknemers in 2016? UWV, 2018.
Samen laten wij de stem van professionals horen.

hiertussen zou de VCP echter niet verbazen. Juist in deze sectoren is in diverse onderzoeken bevestigd dat werkstress en werkdruk bekende oorzaken zijn van ziekteverzuim.²

Uit de Arbobalans van 2018 blijkt dat een duidelijke toename is te zien van hoge taakeisen, zoals snel moeten werken of heel veel werk moeten doen, van 35% in 2007 naar 40% in 2017. Daarnaast is er een daling van de autonomie tussen 2007 en 2017: respectievelijk 38% en 45% ervaart regelmatig een lage autonomie. De stijging van hoge taakeisen en de daling van ervaren autonomie zijn zorgelijk, omdat de combinatie van hoge taakeisen en lage autonomie het risico op werkstress verhoogt.³ De VCP pleit dan ook voor het verhogen van de autonomie en het verminderen van de regeldruk om professionals meer ruimte te geven hun vak uit te oefenen en arbeidsongeschiktheid te voorkomen. Daarvoor zou een concrete aanpak ontwikkeld moeten worden gericht op ruimte voor professionals.

Bescherming zieke werknemer komt onder druk te staan, extra verzekeringsartsen zijn nodig

De VCP maakt zich al lange tijd zorgen over het tekort aan verzekeringsartsen. Het UWV loopt hierdoor flink achter bij het (her)keuren van zieke werknemers. Deze achterstanden leiden ertoe dat bijvoorbeeld iemand waarvan de medische situatie is verslechterd, dezelfde uitkering blijft behouden doordat herkeuring uitblijft, met als mogelijk gevolg financieel nadeel voor de zieke werknemer. Of iemand ontvangt onterecht een uitkering omdat (her)keuring uitblijft.

In de praktijk is daarnaast te zien dat door het tekort aan verzekeringsartsen steeds meer taken van de verzekeringsarts worden uitbesteed. De VCP waarschuwt dat hierdoor de kwaliteit van het medisch oordeel en daarmee de bescherming van de zieke werknemer onder druk kan komen te staan. De VCP pleit voor meer verzekeringsartsen om achterstanden weg te werken en het uit handen geven van taken een halt toe te roepen. De VCP ondersteunt het voorstel van VVD en PvdA om het aantal opleidingsplekken voor keuringsartsen te verhogen van 50 naar minimaal 75, zodat er structureel meer verzekeringsartsen worden aangetrokken.

Daarnaast vindt de VCP dat het UWV moet investeren als werkgever om aantrekkelijk te zijn om verzekeringsartsen aan te trekken en te behouden. De beloning en goede begeleiding zijn factoren die van belang zijn. Investerings zijn nodig om het tekort aan verzekeringsartsen tegen te gaan.

Investeer in goede begeleiding naar werk

De dienstverlening bij re-integratie die wordt geboden door het UWV om mensen bij arbeidsongeschiktheid te begeleiden naar werk, staat onder druk. De VCP vindt het goed dat er eindelijk geïnvesteerd wordt in de re-integratiedienstverlening na alle bezuinigingen die hebben plaatsgevonden, maar dit is slechts een begin. Investerings zijn nodig om intensievere begeleiding te kunnen bieden, zoals de inzet van re-integratietrajecten en/of werkvoorzieningen, wanneer hier behoefte aan is. Op dit moment wordt in de meeste gevallen enkel basale re-integratiedienstverlening aangeboden. Wanneer sprake is van langdurige arbeidsongeschiktheid en/of wanneer de beperking een grote invloed heeft op de werkmogelijkheden, is de enkele inzet van persoonlijke gesprekken onvoldoende om iemand te begeleiden naar de arbeidsmarkt. De VCP vindt dat aanvullende dienstverlening en re-integratietrajecten vaker ingezet moeten worden om de kans op het succesvol begeleiden naar werk te vergroten. Daarnaast vindt de VCP dat mensen eerder gezien moeten worden zodat tijdig wordt ingezet op re-integratie. Verder moet er ruimte zijn om scholing aan te bieden wanneer dit nodig is om arbeidsgeschikten kansen te geven op de arbeidsmarkt.

Zorg voor een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zzp'ers

De VCP pleit al langer voor een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zzp'ers. Het verbeteren en versterken van het inzicht in het risico is volgens de VCP onvoldoende en biedt geen oplossing. Meer dan 80% van de zelfstandigen is niet verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid. Veel zzp'ers lukt het in de praktijk niet om een verzekering af te sluiten. Zij hebben te maken met uitsluiting en risicoselectie op de private verzekeringsmarkt. Dat betekent dat een grote groep werkenden geen inkomensbescherming heeft tegen ziekte en of een ongeval. Door de toename van het aantal oudere

² Arbobalans 2018, monitor TNO, Onderzoeksrapport lang leve de werkdruk, Schouten & Nelissen 2017 en onderzoeksresultaten werkdruk universiteiten, FNV en VAWO, maart 2019.

³ Arbobalans 2018, monitor TNO, P. 10.
Samen laten wij de stem van professionals horen.

werkenden wordt dit probleem steeds groter, want zij hebben een verhoogd risico op arbeidsongeschiktheid. Ook blijkt uit onderzoek dat zelfstandigen een arbeidsongeschiktheidsverzekering te duur vinden.

Daarnaast zijn zzp'ers aantrekkelijker voor werkgevers, die het liefst zo min mogelijk risico lopen en de kosten laag willen houden. Doordat zzp'ers niet verzekerd zijn, zijn ze goedkoper dan een werknemer. Dit levert ongewenste concurrentie op. Bovendien komt het sociale zekerheidsstelsel steeds meer onder druk te staan doordat zzp'ers geen premie afdragen voor werknemersverzekeringen. Bij arbeidsongeschiktheid zullen zij vaker een beroep moeten doen op de bijstand waardoor risico's op de maatschappij worden afgewenteld.

De VCP verzoekt u bovenstaande onderwerpen in te brengen tijdens uw overleg.

Met vriendelijke groet,

Nic van Holstein
Voorzitter VCP